Những bài thi giác ngộ

Dịch giả :Dương Đình Hỷ

I-Nhìn.

1-

Cửa không chẳng chịu thoát
Rúc song thực quá ngây
Trăm năm dùi giấy cũ
Ngày nào mới ra đây.

Thích Thần Tán

2-

Ngàn thước giây câu ném thẳng xuống
Một sóng xao động, vạn sóng theo
Đêm lặng, nước lạnh cá không đớp
Thuyền về chỉ trở ánh trăng veo.

Đức Thành.

3-

Ba mươi năm qua tìm kiếm ngươi
Bao lần lá rụng lại mọc chồi
Sau khi nhìn thấy hoa đào nở
Cho tới bây giờ hết nghi rồi.

Thích Chí Cần.

4-

Bồ Đề vốn chẳng cây
Gương sáng cũng không đài
Vốn không có một vật
Chỗ nào bám bụi đây.

Lục tổ Huệ Năng.

5-

Tay cấy mạ non đầy đồng ruộng
Cúi đầu vũng nước thấy bầu trời
Tâm mà trong sạch mới hiểu Đạo
Lùi bước chính là tiến bước rồi.

Khế Thử.

II-Nghe.

1-

Dòng suối xanh nước trong
Trăng sáng rọi Hàn Sơn
Im lặng thần tự rõ
Quán cảnh lặng là không.

Thích Hàn Sơn.

2-

Nếu trên cây đàn nghe ra tiếng
Để ở trong hộp tiếng đâu đây
Nếu nói thanh âm trên đầu ngón
Sao ông không nghe trên ngón tay ?

Tô Thức

3-

Đêm lặng thuyền đơn nổi trên sóng
Hai bờ lau lách đối trăng Thu
Cá vàng lặn xuống hồ sâu thẳm
Uổng công ông câu cầm cần câu.

Pháp Viễn.

4-

Đầu thềm giọt nước
Phân minh rõ ràng
Phá nát trời đất
Ngay đó tâm an.

5-

Mưa Xuân lất phất
Giọt nước đầu thềm
Nghe mà chẳng ngộ
Về ngó vách Thiền.

Thiền sư Nguyên.

III-Ngửi.

1-

Cả ngày đi tìm chẳng thấy Xuân
Dép cỏ dẫm khắp mấy non ngàn
Trở về dưới gốc cây mai ngửi
Xuân ở đầu cành đã mười phần.

Mai Hoa ni.

2-

Chuyện quá khứ đã là quá khứ
Chuyện tương lai bất tất phải tư lường
Bây giờ hãy nói một câu nhé
Mai đã chín rồi ngạt ngào hương.

Thạch Ốc.

3-

Nam Đài tĩnh tọa một lư hương
Cả ngày vạn sự quên tư lường
Nếu không trừ đi tâm vọng tưởng
Các duyên vô sự há thương lường.

Thủ An.

IV-Nếm.

1-

Tướng lưỡi rộng dài là suối nước
Mầu núi há chẳng thanh tịnh thân

Đêm tới tám vạn bốn ngàn kệ
Ngày sau làm sao bảo người dân.

Tô Thức.

2-

Một ngụm cạn hết nước Tây Giang
Miệng cối nở hoa mãi chẳng dừng
Lá lá, cành cành, tràn mưa móc
Đầu kim chứa cả Tu Di sơn.

Đại Thiền.

3-

Ba mươi năm qua ở Tử Hồ
Hai bữa cháo cơm khí lực khô
Vô sự đi quanh một vòng núi
Người đời có hiểu hay còn mơ ?

Lợi Tung.

4-

Dưa đắng, rễ cũng đắng
Dưa ngọt, cuống ngọt ghê
Tu hành ba đại kiếp
Còn bị lão tăng chê.

Văn Thù.

5-

Thiền sư đối tọa Bạch Cư Dị
Chính là Lăng Nghiêm tam muội thời
Một vật cũng không, trăm vị đủ
Trong số hằng sa, được mấy người.

Tam đệ Bạch Cư Dị.

V- Ý.

1-

Triệu Châu tám chục còn vân du
Chỉ vì một niệm vẫn chưa rõ
Đến khi trở lại không được gì
Mới biết phí tiền mua dép cỏ.

Liên Trì.

2-

Bản lai pháp mỗi pháp
Không pháp không phi pháp
Trong một pháp mà sao
Có pháp có phi pháp.

Ca Diếp.

3-

Đường về khắp mọi chốn
Nơi nơi đều cố hương
Xưa giờ tự hiển hiện
Cần gì phải tư lường.

Thần Chiếu Bản Như.

4-

Lúc đến không dấu, đi không vết
Đến và đi chuyện đó vốn đồng
Cần chi phải hỏi phù sinh sự
Phù sinh là mộng biết hay không ?

Điểu Sào.

5-

Pháp vốn là không pháp
Không pháp cũng là pháp
Lúc nào trao không pháp
Pháp pháp đâu từng pháp.

Thích Ca.

Kết Luận.

Tôi không nhớ đã đọc ở đâu đó một vị đệ tử xin Đức Phật tóm tắt giáo lý thực tiễn của Ngài. Ngài nói :

-***Khi nhìn chỉ nhìn, khi nghe chỉ nghe***.

Lời này có ý gì ? Chúng ta đều biết tâm chúng ta tiếp xúc với thế giới bên ngoài bằng sáu thức, đó là : nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý. Đức Phật muốn chúng ta không bị dẫn dắt bởi cảnh. Chẳng hạn khi ta thấy cảnh đẹp thì ta thích và cảnh xấu thì ta ghét. Thích hay ghét là Duyên, khi gặp nhân là tâm sẽ cho ra quả. Chúng tôi không thấy bài thi nào về thân xúc, nhưng công án thì có ghi mười mấy vị Bồ tát khi đi tắm, tiếp xúc nước thì đại ngộ.